

Lasten tukemisen kuntalaisä yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa

SOVV 27.10.2022 § 61

703/02.05.00.00/2022

Lisätiedot:

varhaiskasvatuspäällikkö Annika Hiitola, puh. 050 341 6269
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Taustaa

Varhaiskasvatustilanne ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet muuttuivat 1.8.2022 alkaen. Uusi laki, joka on velvoittava niin kunnallisen kuin yksityisen varhaiskasvatuksen osalta, määrittelee aiempaa tarkemmin lapsen tukemista varhaiskasvatuksessa. Lapsen tulee saada tarvitsemansa tuki osana varhaiskasvatuksen perustoimintaa heti tuen tarpeen ilmettyä. Lapselle annettavan tuen muodot voivat olla pedagogisia, rakenteellisia ja hoidollisia.

Lapselle annettava tuki jakautuu kolmeen tasoon: yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Tehostetusta ja erityisestä tuesta on tehtävä hallintopäätös. Lisäksi hallintopäätös on tehtävä avustamis- ja tulkitsemispalveluista yleisessä tuessa. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa hallintopäätöksen tekee palveluntuottajan esityksestä varhaiskasvatuksen toimipaikan sijaintikunta.

Tällä hetkellä yksityisen hoidon tuella toimivat päiväkodit voivat saada konsultaatiota varhaiskasvatuksen erityisopettajalta niiden lasten osalta, jotka asuvat Kauniaisissa. Yksityisen hoidon tuella toteutetussa varhaiskasvatuksessa tukea tarvitsevien lasten määrä on ollut vuosittain alle 5.

Palveluseteli on otettu Kauniaisten varhaiskasvatuksessa käyttöön 1.1.2019 alkaen ja ensimmäiset palvelusetelituottajat ovat toimineet 1.8.2019 alkaen. Keväällä 2020 tukeen liittyviä kertoimia on lisätty palveluseteliin (<https://kauniainenfi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=20202919-5>), ja silloin päätetyt kertoimet soveltuvat hyvin myös lakimuutoksen tuomien tarpeiden täyttämiseen palvelusetelin osalta. Palvelusetelillä tuen järjestämiseksi tarvittava lisä myönnetään palvelusetelin arvon kertoimena. Kertoimet ovat 2 ja 3 riippuen lapsen tuen tarpeesta ja suunnitelluista tukitoimista.

Ennen lakiuudistusta laajempaa tukea tarvitsevat lapset on pääsääntöisesti ohjattu kunnallisen varhaiskasvatuksen piiriin. Yksityisillä palveluntuottajilla on varhaiskasvatustilanteen (540/2018) päivityksen myötä 1.8.2022 alkaen sama velvollisuus järjestää lapsen tarvitsema tuki samoin kuin julkisillakin toimijoilla. Varhaiskasvatus tulee järjestää inklusiivisuuden periaatetta noudattaen. Tämä takaa lasten yhdenvertaisuuden eri palveluissa sekä lapsen edun toteutumisen ja lapsen oikeuden saada tarvitsemaansa tukea. Lakiuudistuksen myötä tukea tarvitsevien lasten määrä yksityisen hoidon tuella toimivissa yksiköissä saattaa kasvaa, ja osa tukea tarvitsevista lapsista tulee tarvitsemaan myös rakenteellisia, taloudellista lisäresurssia edellyttäviä tukitoimia.

Esitys lapsen tuen kuntalaisista

Lasten tukemiseen liittyvien kustannusten kompensointi yksityisille palveluntuottajille perustuu kuntien harkintaan. Lasten tukeminen on

lakiuudistuksen myötä aiempaa vahvemmin kaikkien varhaiskasvatuspalveluja tarjoavien toimijoiden tehtävä ja osa normaalia varhaiskasvatustoimintaa. Esitetyllä kuntalisällä korvataan palveluntuottajalle lapsen tukemiseen liittyviä kustannuksia. Niitä ei voi sen lisäksi periä asiakkailta. Siksi kuntalisän maksamisen ehdoksi esitetään, että palveluntuottaja perii tukea tarvitsevista lapsista enintään saman asiakasmaksun kuin muista toimipaikassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista eikä tukemisesta saa periä perheiltä lisämaksuja.

Opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnille esitetään, että Kauniaisissa otetaan kevätkaudesta 2023 alkaen käyttöön lasten tukemisen kuntalisät myös yksityisen hoidon tuella järjestettyyn varhaiskasvatukseen. Tuen resursointi on aina yksilöllistä ja kunkin lapsen tarpeiden mukaista. Lisäresursoinnissa otetaan huomioon palveluyksikön kokonaistilanne, olemassa olevat resurssit yksikössä ja lapsen tuen tarve.

Yksityisen hoidon tuki koostuu lakisääteisestä hoitorahasta, lakisääteisestä tulosidonnaisesta hoitolisästä, Kauniaisten kaupungin päättämästä kuntalisästä sekä erillisestä sisaruslisästä.

Lapsen tukemiseen liittyvän kuntalisän malli esitetään **liitteenä**.

Kuntalisät alle 3-vuotiaan lapsen tukemiseen ovat suurempia, jotta tukemisessa voidaan ottaa huomioon alle 3-vuotiaiden lasten pienempi suhdeluku suhteessa henkilöstön määrään. Lisäksi palveluntuottaja perii perheeltä lapsen varhaiskasvatuksesta oman hinnoittelunsa mukaisen asiakasmaksun.

Tehostettu tuki mahdollistaa esim. ryhmäkoon pienennyksen eli ns. kahdenpaikkalaisuuden. Erityinen tuki mahdollistaa esim. henkilökohtaisen avustajan.

Osa-aikaisesta varhaiskasvatuksesta Kauniaisissa ei ole maksettu yksityisen hoidon tuen kuntalisää aiemmin. Näin ollen tukeen liittyvä kuntalisä esitetään ainoaksi kuntalisäksi osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa. Mikäli lapsen päivittäinen varhaiskasvatusaika on enintään 4 tuntia, tai viikoittainen varhaiskasvatusaika enintään 20 tuntia, kuntalisän määrä on puolet tason mukaisesta kuntalisästä.

Kuntalisän maksamisen ehtona on, että palveluntuottaja perii tukea tarvitsevista lapsista enintään saman asiakasmaksun kuin muista toimipaikassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista eikä tukemisesta saa periä lisämaksuja.

Lasten tukemisen mahdollisuudet ovat moninaisia. Lapselle annettavan tuen muodot voivat olla pedagogisia, rakenteellisia ja hoidollisia eivätkä ne aina edellytä lisäresursseja. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa tukea tarvitsevien lasten määrä on ollut alhainen. Lakiuudistuksen myötä se saattaa lisääntyä, mutta toistaiseksi on haastavaa arvioida, millaisia tukitoimia tarvitsevia lapsia sijoittuu yksityisen hoidon tuella toimiviin yksiköihin.

Tuen tason määrittelemiseksi kaupungin on ohjattava varhaiskasvatuksen erityisopettajan tukea ja asiantuntemusta jatkossa myös yksityiseen varhaiskasvatukseen riippumatta lasten kotikunnasta. Tämä mahdollistuu erityisopettajaresurssia lisäämällä vuoden 2023 alusta.

Lapsen tukeen liittyvän kuntalisän taso määritellään palveluntuottajan hakemuksen ja lapsen tehostetun tai erityisen tuen hallintopäätöksen tai

varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämän yleisen tuen tulkitsemis- ja avustamispalvelun hallintopäätöksen pohjalta. Kuntalisän myöntämisestä päätöksen tekee yksityisestä varhaiskasvatuksesta vastaava varhaiskasvatuksen palveluohjaaja.

Lapsen tuen järjestämiseen liittyvää lisärahoitusta arvioidaan tarvittavan muun muassa tilanteissa, jolloin tukea tarvitsevan lapsen arvioidaan kunnan tekemän hallintopäätöksen mukaisesti hyötyvän ryhmäkoon pienennyksestä. Tällöin lapsiryhmän suhdelukua eli ryhmässä olevien lasten määrää vähennetään henkilöstön määrän pysyessä samana. Tätä lapsiryhmän pienennystä voidaan tukea tason 2 suuruisella kuntalisällä. Mikäli lapsen arvioidaan hyötyvän avustajasta, voidaan tason 3 suuruisella kuntalisällä tukea palveluntuottajan avustamispalvelun järjestämistä.

Yksityiset palveluntuottajat voivat lakiuudistuksenkin jälkeen edelleen ottaa lapsia varhaiskasvatukseen oman harkintansa mukaan. Jos lapsen tuen tarve on tiedossa jo hakemisvaiheessa, merkittävän osan näistä lapsista ennakoidaan edelleen sijoittuvan kunnalliseen varhaiskasvatukseen.

Käytännön järjestelyt kuntalisän maksatuksessa

Yksityisen hoidon tuen lakisääteinen osa, sekä kaikista lapsista maksettava enintään yleisen tuen kuntalisä maksetaan KELA:n kautta, mutta KELA perii kustannukset täysimääräisenä lapsen kotikunnalta. Sisaruslisää, sekä lapsikohtaisia tehostetun ja erityisen tuen kuntalisiä ei voida maksattaa KELA:n kautta. Tukeen liittyvän kuntalisän maksatus olisi kunnan kannalta selkeintä toteuttaa samalla tavalla kuin yksityisen hoidon tuen sisaruslisä, eli siten että yksityinen palveluntuottaja laskuttaa kuntaa esim. puolivuositain.

Lapsen tukemisen kuntalisän hakemiseen, laskutukseen ja muuhun hallinnointiin liittyvät tehtävät tulevat aiheuttamaan sekä kunnalle että yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajalle lisätyötä. Koska koko tuen järjestämisen muutos on uusi asia, lapsen tuen kuntalisän käyttöä ja riittävyttä tullaan seuraamaan tiiviisti käyttöönotosta lukien.

Lähikunnista Espoo ja Vantaa ovat ottaneet käyttöön tuen kertoimet yksityisen hoidon tukeen. Osa kunnista käyttää erillistä kerrointa myös yleisen tuen kohdalla.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisään ehdotetun muutoksen taloudellisten vaikutusten kattamiseksi yksityisen hoidon tukeen on lisätty 24 000 € vuodelle 2023. Muutos on huomioitu talousarviokehyksessä.

Kauniaisissa toimivia yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajia on kuultu asiasta 24.8. sekä 21.9.

Lapsivaikutusten arviointi

Lapsen tukemiseen liittyvä kuntalisä yksityisen hoidon tuen muotona vahvistaa lasten välisen yhdenvertaisuuden toteutumista. Se tukee varhaiskasvatuksen jatkumoa ja lapsen oikeutta saada tarkoituksenmukaista tukea tarpeen ilmetessä. Esitettävä kuntalisä vahvistaa lisäksi perheiden mahdollisuutta valita lapselleen yksityinen varhaiskasvatus myös silloin, kun lapsella on tehostetun tuen, erityisen tuen tai varhaiskasvatuksen tukipalveluiden tarve.

Kauniaisten kaupungin hallintosäännön 21 § mukaan opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnat päättävät lastenhoidon tukien kuntalisistä.

Sivistystoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta päättää lisätä yksityisen hoidon tukeen tuen kertoimet liitteen mukaisesti: tehostettua tukea tarvitsevasta lapsesta maksetaan kaksinkertainen kuntalisä, ja erityistä tukea tarvitsevasta lapsesta maksetaan kolminkertainen kuntalisä.

Tukeen liittyvät lisät maksetaan palveluntuottajille puolivuositain heidän laskutuksensa perusteella.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Lapsen tukemiseen liittyvän kuntalisän malli